

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
M-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

**EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA
UKRAIŃSKIEGO
POZIOM PODSTAWOWY**

ARKUSZ POKAZOWY

TERMIN: **4 marca 2022 r.**

CZAS PRACY: **210 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **50**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 22 strony (zadania 1–15).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.
8. Możesz korzystać ze słowników językowych.

MMUU-P0-**100**-2203

Ча́сць 1. Тест я́зыковы. Прэчытай тэкст і выконай заданьня.

Микита Богданов

Звіра надія і любов: як тварыны вчаться гаворыць з людзьмі і доводзяць свай розум

У зоопарку Атланта ў віці 39 років помер орангутанг Чантек. Він прославіўся тым, што вивчив мову жестів і мав іншы інтэлектуальны здібнасьці. Чантек ходив до коледжу і любив бургеры, а його ім'ям назвалі праект, што ставіць за мету узаконіць існаваньня асобнасьці ў всіх людзіноподібных мавп. [...] Чантек народіўся ў 1977 році ў дасьледніцкаму цэнтры ў США. Першы дзев'яць років жыцьця він прывіў у Тэннэссы з антропалагом Лін Майлз. Лін дасьледжуе навчаньня мавп мовы – дужэ пашырэны эксьперымэнт ў Амэрыцы ў прадовж XX стагодзьдзя. За гэты час орангутанг усвядоміў неабходнасьць прыбіраць за собою ў кімнаты, навчыўся выкарыстоўваць і камбінаваць падручныя засабы ў повсякдзённі, а таксама запам'ятаваў дарогу з кампусу да найбліжэйшай ідальні, якую міг нават паказаць водзеві. Аднак найголавнішым яго дасьлягненьням стала авалодзіння амэрыканскаю моваю жестів – Чантек мав словнік ў 150 сімвалаў, – а таксама розуміння размовнай англіскай. [...]

На сьгодня інтэлект шымпанзе найбольш вивчыны з усіх відаў тварынаў. Мы раздзяляем з імі 98,7% генаў і абсалютна дасьверна знаём, што ці мавпы раздзяляюцца на сацыяльныя групы, воююць і свядома выкарыстоўваюць знаряддзя працы – так сама, як первісныя людзі. Мы знаём, што людзіноподібныя мавпы нават вміюць жартаваць [...]. Але найбольшым дасьлягненьням прыматаў, на думку вчыных, ё прадходзеньня так звананага дзьеркальнага тэсту на самасьвядомасьць. У класічным разумінні завданьням гэтага тэсту ё впізнаць себе ў дзьеркалі пасьля пэвныч маніпуляцыяў (завзвычай гэ нанэсэньня фарбы бэз запаха на пэвну частыну тэла пд час сну). На сьгодня гэты тэст змоглі прайць усі гомініды (табто людзі, орангутангі, горылы, шымпанзе та бонобо), а таксама дэльфіны, косаткі, слоны. [...]

Мы дзізнаёмся більшэ і пра інтэлект водных мешканцаў. І якщо ў дэльфінах ніхто не сумніваўся, а іхня унікальна мова з выкарыстаньнем ультразвуку і эхалакацыі й дась не разшыфравана як слід, то разумовы здібнасьці рыб вважалі нязькымі. Джонатан Балкомб ў кнізі *Шчо знае рыба* пішэ, што «людзі співчуваюць рыбам набагато меншэ, ніж іншым тварынама, таму што рыбы не маюць таго, на што мы эмоцыяна відгукуемося – «выразу абліччя». Автор кажэ, што рыбы здатны на шырокі спектра эмоцыяў і дэяў, «аж да здрады ў дусі Мак'явеллі». Астанніма рокама кількась робіт і навука-папулярных кніг пра інтэлект тварынаў невпінна зрастаэ. Іхны аутары здэяснылі ідэалагічний паварот парівняна з антропаморфнымі ідэяма мінулага стагодзьдзя: якщо астанні бэзапелаячына взнавалі людзіну вінцэм творіння і вимірвалі інтэлект тварынаў здатнасьцю выконуваті прытаманні людяма апэрацыі, то сучасны дасьледнікы відштовхуюцца ў першу чэргу від звичнага сэредовішча існаваньня. [...]

Окрема бэтва за рэабілітацыю тварынаў ведэцца ў прававому полі: вона, як і бэротьба за права людэяў, трываэ вжэ багата стагодзь, а прыхільнікама рівных прав усіх жывых арганізмаў булі бэзліч мудрэцаў: від антчыных Сэнекі і Горацыя да Руссо та Канта. [...] У XXI стагодзьчы права тварынаў закрэплэны ў законах багатаох првідных краін: Конституцыя абэрыгаэ іх ў Німеччыні, а ў Іспаніі ў 2008 році прыматама надалі блізкы до людскаых праваў. Тым часом ў Нідэрландах ў 2006 році впершэ ў історыі ў парламэнті була прэдставлена Партыя для тварынаў (Partij voor de Dieren), яка ў 2009 атрымала місця і ў Эўропарламэнті. І хоча мы й дась знаём пра сусідэў па планэты далако не все, вчыны

визнають, що витончену вправність, яку тварини демонструють для пристосування у цьому світі, людям ще тільки доведеться опанувати.

За: Микита Богданов, *Звіра надія і любов: як тварини вчаться говорити з людьми і доводять свій розум*, <https://platfor.ma>

Завдання 1. (0–1)

Вибери речення, яке найповніше відповідає змістові четвертого абзацу. Зазнач правильну відповідь з-поміж А–Г.

- А. У європейських країнах зростає усвідомлення необхідності узаконити права тварин.
- Б. Мудреці та філософи завжди боролися за права тварин.
- В. Тварини краще від людей пристосовані до життя.
- Г. Ми досі дуже мало знаємо про психологію тварин.

Завдання 2. (0–1)

Запиши у таблиці номер абзацу, в якому знаходиться відповідь на питання 1–3.

1.	У чому полягає тест на самосвідомість?	
2.	Які юридичні документи регулюють права тварин?	
3.	Якими знаннями можуть оволодіти людиноподібні примати?	

Завдання 3. (0–2)

а) Закінчи речення. Зазнач правильну відповідь з-поміж А–В.

Наведений вище текст належить до

- А. публіцистичного стилю.
- Б. наукового стилю.
- В. художнього стилю.

б) Зазнач одну рису вибраного тобою стилю. Вибери правильну відповідь з-поміж А–В.

- А. доступність, орієнтація на широку аудиторію.
- Б. метафоричність.
- В. використання наукової термінології.

Завдання 4. (0–2)

У наведених нижче реченнях зміни виділені слова і фрази. Запиши їх іншими словами, зберігаючи їхній зміст.

а) За цей час орангутанг усвідомив необхідність прибирати за собою в кімнаті, навчився використовувати і комбінувати підручні засоби у повсякденні.

.....
.....
.....
.....

б) І якщо в дельфінах ніхто і не сумнівався, а їхня унікальна мова з використанням ультразвуку і ехолокації й досі не розшифрована як слід, то розумові здібності риб вважалися низькими.

.....
.....
.....
.....

Завдання 5. (0–1)

Передай своїми словами основний зміст третього абзацу.

.....
.....
.....
.....

Завдання 6. (0–2)

Допиши по одному синоніму до наведених нижче слів.

оволодіти – .....

прихильник – .....

провідний – .....

витончений – .....

Завдання 7. (0–1)

Напиши, у який спосіб заголовок статті вказує на ставлення автора до порушеного питання.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Część 2. Test ze znajomości lektur i kontekstów. Wykonaj zadania.**Завдання 8. (0–2)**

Заповни таблицю. Підбери твори 1–4 до літературної епохи, у якій їх написано. Впиши відповідну літеру А–Г до таблиці.

н.	Автор і твір	епоха
1.	Григорій Сковорода – <i>Всякому місту звичай і права</i>	
2.	Нестор-літописець – <i>Повість минулих літ</i>	
3.	Іван Нечуй-Левицький – <i>Кайдашева сім'я</i>	
4.	Тарас Шевченко – <i>Катерина</i>	

- А. Середньовіччя
- Б. Романтизм
- В. Реалізм
- Г. Бароко

Kolejne zadania są wydrukowane na następnych stronach.

Завдання 9. (0–1)

Прочитай уривок думи *Втеча трьох братів з города Азова*.

Ой та то ж не пили пилили
І не тумани вставали,
Як із землі турецької
Та із віри бусурменської
З города Азова, з тяжкої неволі
Три брати утікали.
Що двоє та брати кінних,
А третій піший-пішаниця,
Що як він чужий-чужениця,
За кінними біжить-підбігає,
На сире коріння
Та на біле каміння
Ніжки свої козацькі молодецькі посікає
Та сліди свої кровію заливає,
До кінних братів добігає,
За стременечка хапає,
Словами промовляє:
«Станьте ж, братці, коней попасіте,
І мене подождіте,
І з собою на коней возьміте,
До городів християнських хоч мало підвезіте.
Та й нехай же я буду знати,
Куди в городи християнські до отця, до матері
доходжати».

www.ebk.net.ua

На основі цілого тексту думи поясни два виміри поняття «зрада», наявні у творі.

.....

.....

.....

.....

.....

.

Завдання 10. (0–2)

Прочитай початкові рядки *Енеїди* Івана Котляревського.

Еней був парубок моторний
І хлопець хоть куди козак,
Удавсь на всеє зле проворний,
Завзятіший од всіх бурлак.
Но греки, як спаливши Трою,
Зробили з неї скирту гною,
Він, взявши торбу, тягу дав;
Забравши деяких троянців,
Осмалених, як гиря, ланців,
П'ятами з Трої наживав.

www.ukriib.com.ua

На прикладі цього фрагменту й цілого твору поясни, що таке травестія. Наведи дві її риси.

.....

.....

.....

.....

.....

Завдання 11. (0–1)

Прочитай текст народної пісні *Ой не ходи Грицю*.

Ой не ходи, Грицю, та й на вечорниці,
Бо на вечорницях дівки-чарівниці!
Котра дівчина чорні брови має,
То тая дівчина усі чари знає.

У неділю рано зіллячко копала,
А у понеділок пополоסקала.
Прийшов вівторок – зіллячко зварила,
А в середу рано Гриця отруїла.

Як прийшов четвер – та вже Гриць помер
Прийшла п'ятниця – поховали Гриця.
А в суботу рано мати дочку біла:
«Ой нащо ж ти, доню, Гриця отруїла?»

«Ой мамо, мамо, Гриць жалю не має,
Нащо ж Гриць, мамо, разом двох кохає!

Нехай же не буде ні тій, ні мені,
Нехай достанеться Гриць сирій землі!!»

«Оце ж тобі, Грицю, я так ізробила,
Що через тебе мене мати била!
Оце ж тобі, Грицю, за теє заплата –
Із чотирьох дощок дубовая хата!»

www.pisni.org.ua

Наведи два приклади творів, заснованих на мотиві цієї пісні (вір, автор, заголовок).

1. ....
2. ....

Завдання 12. (0–1)

Прочитай уривок твору *Чухраїнці* Остапа Вишні.

Країна «Чукрен», як про те свідчать матеріали, знайдені при розкопках гробниці чухраїнського царя Передери-матнюріохора, розлягалася на чималім просторіні від біблійської річки Сону до біблійської річки Дяну. Біля річки Дяну простягалася пасмо так званих Кирпатих гір. Це – на заході...

Південь країни «Чукрен» обмивало море з водою синього кольору. Синім те море зробилося дуже давно, ще тоді, коли найбільша в світі катаклізма – бог одділив океани від землі. Тоді те море хотіло зробитися океаном – надулося, посиніло, та так синім на весь свій вік і залишилося.

В синє море текла найулюбленіша чухраїнцями річка Дмитро. А на південному заході була велика річка Дсітро. Од цих річок і чухраїнці прибрали назв: Наддмитрянців і Наддсітрянців. Наддмитрянці – це ті, що жили над річкою Дмитром, а Наддсітрянці – над Дсітром.

Чухраїнців було чимало і щось понад тридцять мільйонів, – хоч здебільша вони й самі не знали, хто вони такі суть...

www.ukrlib.com.ua

Котре з наведених нижче речень відповідає змістові твору Остапа Вишні? Зазнач правильну відповідь з-поміж А–Г.

- А.** Текст є виявом неприязні до описаної нації.
- Б.** Текст виконує розважальну функцію.
- В.** Текст спонукає до роздумів про негативні риси нації.
- Г.** Текст виправдовує невдачі нації.

Завдання 13. (0–2)

Прочитай наведений нижче фрагмент вірша Павла Тичини *Скорбна мати*.

Проходила по полю
Обніжками, межами.
Біль серце опромінив
Блискучими пожалій.
Поглянула – скрізь тихо.
Чийсь труп в житах чорнів...
Спросоння колосочки:
Ой радуйся, Маріє!
Спросоння колосочки:
Побудь, побудь із нами!
Спинилась Божа Мати,
Заплакала сльозами.
Не місяць, і не зорі,
І дніти мов не дніло.
Як страшно!.. людське серце
До краю обідніло.

www.ukrlib.com.ua

Закінчи речення. Зазнач правильну відповідь з-поміж А–Г й обґрунтуй свій вибір.

Вірш *Скорбна мати* Павла Тичини – це

- А.** поема-реквієм.
- Б.** голосіння.
- В.** тіртейська поезія.
- Г.** любовна лірика.

Обґрунтування

.....

.....

.....

.....

.....

Kolejne zadania są wydrukowane na następnych stronach.

Завдання 14. (0–1)**Прочитай вірш Василя Стуса *Як добре те, що смерті не боюсь я*.**

Як добре те, що смерті не боюсь я
і не питаю, чи тяжкий мій хрест.
Що вам, богове, низько не клонюся
в передчутті недовідомих верств.
Що жив-любив і не набрався скверни,
ненависті, прокльону, каяття.
Народе мій, до тебе я ще верну,
і в смерті обернуся до життя
своім стражденним і незлим обличчям,
як син, тобі доземно поклонюсь
і чесно гляну в чесні твої вічі,
і чесними сльозами обіллюсь.
Так хочеться пожити хоч годинку,
коли моя розів'ється біда.
Хай прийдуть в гості Леся Українка,
Франко, Шевченко і Сковорода.
Та вже! Мовчи! Заблуканий у пущі,
уже не ремствуй, позирай у глиб,
у суще, що розпукнеться в грядуще
і ружею завітне коло шиб.

<http://poetyka.uazone.net>

Поясни, яку функцію виконує у вірші згадування прізвищ видатних українських поетів.

.....

.....

.....

.....

Część 3. Wypracowanie

Завдання 15. (0–30)

Вибери **одну** з наведених нижче тем і напиши твір.

- У творі розглянь запропоновану в темі **проблему**. Вислови **свою думку** та **обґрунтуй** її.
- У своїх міркуваннях наведи **аргументи** щодо **літературного твору**, зазначеного в темі, а також **іншого твору з української літератури**.
- Твоя робота повинна налічувати щонайменше **250 слів**.
- Номер вибраної теми впиши в зазначену клітинку.
- Запиши твір у відведеному місці. Не пиши на полях.

Тема 1.

Чи історичні та політичні обставини мають вирішальний вплив на долю окремих людей? Проаналізуй це питання на підставі твору Уласа Самчука *Марія* та вибраного твору української літератури.

Тема 2.

Чи ти погоджуєшся з твердженням, що образ матері є одним із найважливіших в літературі? Розглянь проблему, звертаючись до твору Миколи Хвильового *Я (Романтика)* і вибраного твору української літератури.

Tabele wypełnia egzaminator!

1.	Spełnienie formalnych warunków polecenia	1	0
----	--	---	---

2.	Kompetencje literackie i kulturowe	0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5 – 6 – 7 – 8 – 9 – 10 – 11 – 12	liczba błędów rzeczowych	Ogółem KLiK

3. Kompozycja wypowiedzi

3a	Struktura wypowiedzi	3	2	1	0			
		A	B	D	C	E	F	G

3b	Spójność wypowiedzi	3	2	1	0
----	---------------------	---	---	---	---

liczba błędów w spójności

3c	Styl wypowiedzi	1	0
----	-----------------	---	---

4. Język wypowiedzi

4a	Zakres i poprawność środków językowych	6	5	4	3	2	1	0																
		1 B	2 A	1 C	2 B	3 A	1 D	2 C	3 B	1 E	2 D	3 C	1 F	2 E	3 D	1 G	2 F	3 E	1 H	2 G	2 H	3 F	3 G	3 H

liczba błędów językowych

4b	Poprawność ortograficzna	2	1	0
----	--------------------------	---	---	---

liczba błędów ortograficznych

4c	Poprawność interpunkcyjna	2	1	0
----	---------------------------	---	---	---

liczba błędów interpunkcyjnych

Suma punktów	
---------------------	--

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)